BRÁZDA

ČASOPIS NEPOMUCENSKÝCH ALUMNŮ

1/2012-2013

Děkujeme všem,
kteří ve svých modlitbách a obětech
pamatují na obyvatele naší koleje.

Zvláště poděkování patří

P. Tomáši Fialovi, P. Pavlu Kafkovi,
P. Jaroslavu Nesvatbovi, paní doc. Heleně Pavlincové,
panu doktoru Tomáši Parmovi a Mons. Bohumilu Kolářovi

a ostatním, kteří finančně podporují vydávání
časopisu BRÁZDA

OBSAH

Úvodní slovo bilanční	*Tomáš Enderle*	**4**
Kronika	*Tomáš Enderle*	**5**
Lev nebo štěně?	*card. Ratzinger*	**8**
Rozhovor s Petrem Váňou		**10**
Kým byla pro mne Matka Vojtěcha?	*SM. Remigie*	**14**
Král je nahý	*Karel Skočovský*	**16**
Pagina 17 #4		**19**
Z kázání na svatého Karla	*card. Coppa*	**20**
Test italianizace zrušen	*Tomáš Enderle*	**21**
Anketa Brázdy: Seminaristou v Římě		**22**
Jak jsem nepolíbil želvu	*Neznámý alumnus*	**24**
Posádka Nepomucena 2012/13		**26**
Gratulace		**27**

Brázda: Časopis nepomucenských alumnů

Redaktor: Tomáš Enderle

Fotografie: Jan Mráz, sestra Vojtěcha, Willy a Karel Skočovský

Upozornění: Za obsah příspěvků odpovídají jejich autoři

Adresa: Pontificio Collegio Nepomuceno
Via Concordia, 1
00183 Roma
Tel.: 0039-06-772 657 1
e-mail: brazda@nepomucenum.it

Datum vydání: 10. 12. 2012

ÚVODNÍ SLOVO BILANČNÍ

Vážení a milí vytrvalci,

děkuji všem vám, kteří jste projevili zájem i nadále odebírat Brázdu. Mnozí k tomu připojili i povzbudivé slovo a třeba i nějaké finance, těm samozřejmě patří dík dvojnásobný. Doposud jsme tiskli a expedovali téměř 200 výtisků, po onom drastickém opatření vyhlášeném v minulém vydání se náklad smrskl na nějakých 110 kopií. Mnozí usoudili, že se nadále spokojí s formou elektronickou. Jiní dost možná naši výzvu vůbec nezaregistrovali. Ti se možná ozvou, až si všimnou, že jim Brázda přestala chodit (a pokud si nevšimnou, tak jim asi jen stěží může chybět). A v neposlední řadě je tu skupina lidí, které Brázda nečiní šťastnějšími, a tímto způsobem jsme jim dali možnost to dát najevo, aniž by se museli bát, že raní naše jemné city. Díky tomu zase nebude nějakou dobu třeba platit z peněz dobrodinců Brázdy kopie pro ty, co ztratili o dění v Nepomucenu zájem.

Byl to pro Brázdu okamžik pravdy. A je třeba říci, že obstála nad moje očekávání. Co dva roky Brázda mění zodpovědného redaktora a ten, pokud do této služby vkládá více než jen útrpnou povolnost, klade si jistě otázku, jaký je vlastně smysl vydávání Brázdy. Pro koho ji děláme? Nestala se dnes z tohoto kdysi smysluplného projektu jen jakási vyprázdněná hra na činnost? Možná je neuctivé si tyto otázky klást, ale je to také projev upřímnosti v situaci, kdy ohlas čtenářů téměř neexistuje stejně jako zodpovědným redaktorem nevynucená produkce článků.

A odpovědi? Našel jsem si jednu, akorát pro sebe. Příští rok si bude nový redaktor muset najít svoji. Ta moje zní: zjistil jsem, že Brázdu přeci jen někdo čte, což jí s téměř třicetiletou tradicí a cvičným efektem pro její tvůrce dává právo na život. A popravdě řečeno, měl jsem ze své odpovědi radost. Člověku se hned lépe pochoduje, když nahlédne část smyslu břemena, které nese. A taky se to břemeno s lehčím svědomím předává dalším generacím.

Tomáš Enderle

Nově můžete přispět na Brázdu přes účet

- IBAN účtu je: IT04 B052 1603 2290 0000 0072 419 (všechny 0 jsou číslice)
- Do zprávy pro příjemce napište „Brázda“
- Prosíme také o zaslání mailu s upozorněním, že jste nám poslali příspěvek

KRONIKA

Drazí čtenáři kroniky,

málokdy si člověk tak uvědomí tíhu chronosu jako při otevírání kroniky a to jakékoliv. Jak trefné to pojmenování – chronika. Jako se jinde popisuje, kolik sněhu a kdy napadlo, jaká byla úroda brambor a kolik dětí se narodilo, tak je na mě zpravit vás o starých známých a při tom stále tak trochu nových událostech tohoto roku v naší koleji.

V ***druhé polovině září*** přijel do Nepomucena mistr Petr Váňa, aby nám nainstaloval novou fontánu a s ní i sochu. Chudák Amorek byl vyšoupnut ze své suverénní pozice před hlavním vchodem, ale naštěstí se dostal do láskyplné péče sester, které jej jistě nenechají utápět se v depresích. Na jeho místo se dostala bronzová socha sv. Jana Nepomuckého, který zdobí také titulní stranu našeho časopisu. Více o soše i jejím autorovi se dozvíte v rozhovoru s Petrem Váňou v tomto čísle Brázdy.

23. září se všech šest bohoslovců sešlo v Nepomucenu a krátce na to jsme vyrazili na exercicie s Mons. Alešem Opatrným. Společně jsme uvažovali a sami rozjímali nad texty z listu Efezanům a vybranými tématy z teologie kněžství Jana Evangelisty Urbana OFM. Nádherná Mentorella a dobrá sestra Heřmana byly našimi hostitelkami a vzájemně se předháněly v tom, která nám prospěje při duchovních cvičeních více. Dopadlo to remízou. Vždyť jak se dá posoudit, jestli je lepší nádherný východ slunce nebo sklenka horkého svařáku za chladného večera?

S jistou dávkou elánu jsme ***1. října*** poprvé přicházeli na výuku do budovy Lateránské univerzity. Po třech týdnech nám ale došlo, že bez Boží pomoci to nepůjde, proto jsme při Veni Sancte

24. října prosili o příchod Ducha svatého. Třetí a poslední start akademického roku se odehrál ***14. listopadu*** při Dies Academicus, během kterého dostal kardinál Ravasi čestný doktorát a dal k dobru přednášku o sdílení víry v dnešním světě. To korespondovalo s tématem biskupské synody o Nové evangelizaci probíhající v Římě větší část měsíce října. O jejím průběhu nám do Nepomucena přišel poreferovat delegát české biskupské konference otec biskup Jan Baxant.

Na podzimní výlet jsme se vypravili ***20. října*** a to do Cerveteri a Tarquinie za etruskými nekropolemi a do Viterba za svatou Růženou a taky na večeři. Zakrátko jsme mohli korunovat naše hřbitovní zážitky během prvního listopadového týdne počínaje dušičkovou návštěvou Kalixtových katakomb. Jakkoliv mohou být etruské hroby prastaré a mohyly na Campu Veranu pompézní, poctivé sychravé a oranžové listopadové melancholii se v Itálii asi nic nevyrovná.

4. listopadu jsme se sestrami řádně oslavili svátek svatého Karla. Při této příležitosti k nám zavítal kardinál Giovanni Coppa, který celebroval mši a účastnil se slavnostního oběda. Výňatek z jeho kázání naleznete v tomto čísle Brázdy.

Poslední listopadový víkend jsme si užili života. V pátek otec kardinál Dominik Duka požehnal naší novou kašnu. V rámci téhož večera proběhla prezentace knihy „Dal Bohemicum al Nepomuceno“, souboru přednášek pronesených na konferenci o Nepomucenu, která se odehrála před téměř třemi roky. V sobotu jsme se mohli účastnit kardinálské konzistoře a v neděli jsme byli přítomni převzetí titulárního kostela sv. Marcellina a Petra kardinálem Dominikem. Tuto baziliku na Via Merulana v historii měl za domovský kostel nejeden významný kardinál. Za všechny jmenujme z poslední doby kardinála Manuela Gonçalvese Cerejeiru, který nosil

purpur bezmála padesát let nebo třeba pařížského arcibiskupa Jean-Marie Lustigera.

Pak už bylo třeba, abychom se postavili problému, jež se nad námi tyčil už několik týdnů. Co udělat s mikulášskou besídkou, která se potácela na hranici propasti? Podat ji pomocnou ruku, nebo do ní nenápadně žďuchnout? Nakonec se ale nemálo obyvatel Nepomucena vzchopilo a připravili důstojný program. Ale neděste se, toho nedůstojného bylo také dost. Jednalo se jak o výstupy hudební, tak o scénky zábavného charakteru. Dočkali jsme se dokonce i kompletně italského skeče a tento rok zvláště poťouchlé kněžské scénky.

1. prosince jsme slavili první adventní nešpory se Svatým otcem v rámci setkání papeže s Římskými studenty. Tím jsme vstoupili nejen do adventu ale i do uzávěrky Vánočního čísla Brázdy.

Tímto se s vámi, čtenáři Kroniky loučím, protože od příště se na tomto místě budete setkávat s texty toho seminaristy, který vyhraje na tuto práci konkurz, což bude téměř jistě ten, který bude nejpomaleji utíkat.

Tomáš Enderle

LEV NEBO ŠTĚNĚ?

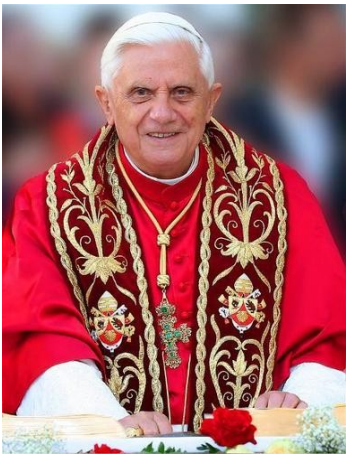
Jelikož prožíváme rok víry, může být následující text tehdejšího kardinála Ratzingera příhodným podnětem k zamyšlení nejen pro teology a studenty teologie, ale i pro pastýře, učitele, formátory a všechny, kteří byli Hospodinem povoláni k tomu, aby pomáhali jim svěřeným lidem k růstu ve víře. Jedná se o jeho článek v časopise Communio, 15/1986.

V krásné románské katedrále malého městečka Troia nacházejícího se v Puglii jsem byl fascinován především jedním basreliéfem na kazatelně. Pochází z roku 1158 a je tak trochu záhadný. Ukazuje tři zvířata, na jejichž vzájemném vztahu chtěl umělec zjevně vyjádřit situaci Církve ve své době. Dole je vidět beránek, na nějž se hladově vrhl silný lev. Tento lev drží beránka pevně ve svých silných tlapách a zubech. Beránkovo tělo je už roztrhané: jsou mu vidět kosti a také je znát, že už mu byly sežrány některé vnitřnosti. Pouze nesmírně smutný pohled zvířete ujišťuje pozorovatele, že napůl roztrhaný beránek je ještě naživu.

Oproti bezmocnosti beránka je lev vyjádřením brutálního násilí, kterému beránek nemůže odporovat ničím jiným než svou bezmocnou úzkostí. Je jasné, že beránek představuje Církev, nebo - lépe řečeno - víru Církve a v Církev. Tak se v této řezbě setkáváme s jistým druhem "souhrnné zprávy o víře"*, která se zdá velmi pesimistická. Říká totiž: pravá Církev, Církev víry, se jeví způli sežraná silným lvem, v jehož spárech skončila. Nezbývá jí nic jiného než trpět v bolestné bezmoci.

Ale toto umělecké dílo, které zobrazuje s potřebným realismem lidsky bezvýchodnou situaci Církve, je také vyjádřením oné naděje, která ví, že víra je nepřemožitelná. Tato naděje je zde zobrazena pozoruhodným způsobem: na lva se vrhá třetí zvíře - malý bílý pes. Když porovnáme jeho sílu se silou lva, vidíme, že jde o naprosto nerovnocenné soupeře. Nicméně, pes se svými zuby a drápy vrhá na dravou šelmu a kouše ji. Možná že on sám se stane obětí lva, ale každopádně ho vyrušil a donutil nechat beránka na pokoji.

Jestliže symbolický význam beránka je do jisté míry jasný, není tomu tak u ostatních dvou zvířat. Zůstává zde otevřená otázka: Kdo je ten lev? A kdo je ten malý bílý pes? Zatím jsem se v této souvislosti nedostal k tomu, abych prostudoval nějaký manuál dějin umění a sám na tuto otázku neznám odpověď. Je tu ale ještě jedna otázka, kterou je třeba si položit: kde je místo teologie v tomto dramatickém střetnutí oněch tří skutečností?

Čím víc nad tím přemýšlím, tím víc se mi zdá, že dané znázornění není nějakou oslavou teologie, ale spíš provokací, pozváním ke zpytování svědomí, otevřenou otázkou. Jasně vymezený je pouze symbolický význam beránka. Není to třeba tak, že ta ostatní dvě zvířata - lev a štěně - představují dvě možná zaměření teologie, její opačné cesty? Není snad lev personifikací pokušení, kterému je teologie v dějinách vystavena - totiž považovat se za "majitelku" víry? Neztělesňuje onu *violentia rationis* - onen despotický a násilnický rozum, o němž sv. Bonaventura hovořil jako o určité zvrácené formě teologického myšlení? A nemůže ten odvážný malý pes reprezentovat opačnou cestu, tedy teologii, která si je vědoma toho, že má sloužit víře, a tudíž přijímá i to, že bude zesměšňována a považována za absurdní, ačkoli právě svými evidentními limity poukazuje na ztrátu jednotného měřítka onoho sebe-oslavujícího "čistého rozumu"?

Jestliže je tomu tak, pak tento basreliéf doslova provokuje kazatele a teology všech dob! Nastavuje zrcadlo jak tomu, kdo mluví, tak tomu, kdo poslouchá. Pro pastýře a teology je námětem ke zpytování svědomí, protože jak jedni, tak druzí mohou být "dravými šelmami" nebo "strážci". Tímto způsobem se tedy ono zobrazení - jako otázka, která jako taková není nikdy definitivně vyřešena - týká osobně nás všech.

Josef kardinál Ratzinger
připravil a přeložil Petr Havlík

---

* Tehdejší kardinál Ratzinger zde naráží na knihu, která obsahuje rozhovory Vittoria Messoriho s ním na různá témata související s Církví a vírou. Italsky se tato kniha jmenuje *"Rapporto sulla fede"*, tedy v doslovném znění (*"Souhrnná zpráva o víře"*). Česky kniha vyšla pod názvem *"O víře dnes"*.

ROZHOVOR

SE SOCHAŘEM

PETREM VÁŇOU

Mistře Váňo, bronzová socha, kterou instalujete na nepomucenskou kašnu je vlastně odlitkem Vašeho modelu, podle kterého byla vytesána kamenná socha se zajímavými osudy. Můžete nám historii této sochy vypovědět?

Před rokem za mnou přišla skupina potápěčů, kteří chtěli umístit sochu pod vodou a to sice sochu Jana Nepomuckého na místě, kde už kdysi bývala. Na místě, kde bývaly svatojánské proudy se sochou patrona vorařů, vznikla později Slapská přehrada. Potápěči, kteří za mnou přišli, sice nejsou všichni věřící, ale pociťovali, že by nějakého ochránce mohli mít, a tak ode mne chtěli na to místo sochu Jana Nepomuckého. Je to krásná iniciativa od lidí, kteří to vidí úplně z druhé strany. Mě to připadalo ze

začátku jako ulítlej projekt, ale nakonec to bylo zajímavé hned dvěma způsoby. Zaprvé jsem si mohl zrealizovat svojí vlastní vizi o postavě svatého Jana a za druhé jsem koncipoval tu sochu z kamene tím způsobem, že vydrží jenom pod vodou, kde ji nadnáší vztlaková síla.

Sochu jsem nedělal jako klasické zpodobnění, které pochází už z dob baroka. Zachycoval jsem onu závěrečnou chvíli, kdy Jan z Pomuku, normální člověk, je na konci svého života hozen do vody, kde to nekončí pesimisticky, utopením, ale optimisticky. Z té druhé strany, která je za naším životem, za ním přichází anděl s tváří ženy – královny, které se podle legendy svatý Jan zastal. Ten kříž, kterého se světec drží není závaží, které ho utopí, ale plocha, které se drží a na této ploše se setkává s andělem.

Nejdřív jsem projekt vymodeloval z hlíny, pak jsem ji odlil ze sádry a podle toho sádrového modelu jsem pracoval na kamenné soše. Ale protože ta je čtyřicet metrů pod vodou a kromě potápěčů ji někdo nemůže vidět, udělal jsem bronzový odlitek. Když jsem otci rektorovi minulý prosinec vyprávěl tento příběh sochy pod vodou, zeptal se mě, kde bude ta bronzová socha umístěna a řekl, že nejlépe by bylo, kdyby mohla být k vidění v koleji svatého Jana Nepomuckého. Proto jsme navrhli kašnu, kterou jsme vysekali. Já jsem rád, že je na takovém místě, protože socha je nasvícena trojím světlem, jednak od slunce a od dvou vodních hladin.

Udělal jste sestrám sochu Panny Marie do kaple, také jste pro nás vytesal kropenky, prohodil jste sochy Cyrila a Metoděje a nyní zcela předělal kašnu. Jaký je vlastně váš vztah k Nepomucenu?

Před lety jsem pracoval hodně intenzivně pro Boromejky, dělal jsem jim

nový interiér kostela v nemocnici Pod Petřínem. S Boromejkami jsem se natolik sžil, že jsem pro ně pracoval často. Jejich spiritualita je naprosto úžasná, protože se setkávají s lidmi a oslovují je. Třeba moje babička ležela na konci života Pod Petřínem. Boromejky se staly jedním z mých přístavů, můžu pro ně pracovat a jsem tomu rád. Jeden rok mne s ženou pozvaly do Nepomucena na návštěvu a skrze ně jsem poznal celý Řím. Od té doby se sem vracím a našel jsem si zde mezi českými kněžími mnoho přátel, včetně kardinála Špidlíka, který mi radil, co dělat s Mariánským sloupem, když bylo nejhůř. To že za sebou nechávám nějakou práci je tím, že nedokážu někde být delší dobu a nic nedělal a je to také způsob splátky za to, že zde můžu být.

Restaurujete také sochy pro budovu Národního muzea. Čím je tato práce specifická?

Problém je ten, že budova Národního muzea padá. Ústřední sousoší Géniů, které má na výšku tři a půl metru, odstartovalo rekonstrukci tím, že z ní odpadl kus a spadl na schody, kde seděli lidi. Proto jsme museli sousoší sundat, ale jeřáb jsme použít nemohli a tak velký vrtulník jsme taky nesehnali, a tak jsme museli tu skoro čtyřtunovou sochu sundat ručně, na kladkostroji. Podle tohoto originálu teď sekám kopii, která tam bude osazená. Tesám ji z bloku pískovce, který má dvacet tun. Děláme na tom dva a půl roku a jsme tak v polovině. Kromě toho dělám také své vlastní projekty a tato práce pro Národní muzeum je pro mne možnost, jak je financovat.

Dvacetitunový blok … to se asi člověk nesmí utnout...

Právě třeba socha Davida byla vytesána z pokaženého kusu kamene, kterého se žádný jiný umělec nechtěl ani dotknout. Ale celkově vzato je kamenosochařství o tom, že se člověk nemůže splést. Každá chyba se příliš draze platí.

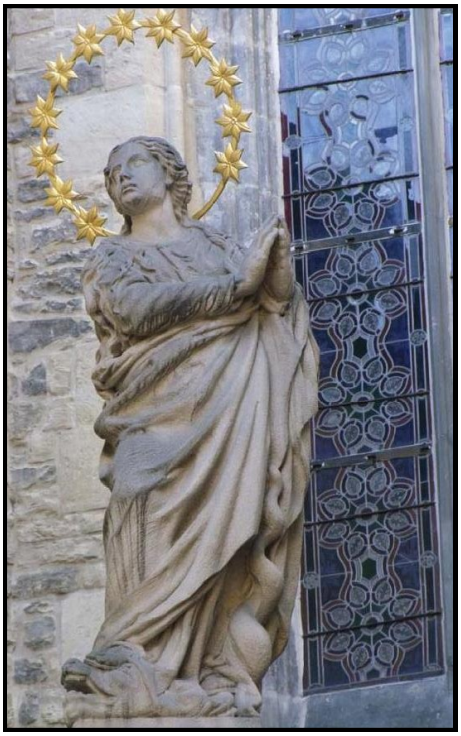
Takže tato kopie je v současnosti vaším hlavním projektem.

Zrovna teď ale pracujeme na sousoší z řeckého bílého mramoru, které má tři a půl metru na výšku pro Moutnici u Brna. Toto městečko chce postavit sochu svatých Cyrila a Metoděje. Tak jako u sochy pod vodou se jedná o mojí vizi. Kámen na ni dovážíme z lomu v Soluni, odkud věrozvěstové pocházejí. Dva světci budou držet kříž na ramenou a budou tak tvořit jakousi bránu, kterou půjde projít.

Vaším asi nejznámějším projektem je kopie Mariánského sloupu ze Staroměstského náměstí. Jak jste na tom s touto prací po sochařsko-kamenické a po administrativní stránce?

Ze sochařského hlediska zbývá ještě vytesat hlavici a dokončit část základny, což je 24 kamenných bloků. Vymyslel jsem takovou akci, že by těchto 24 kamenných bloků věnovalo 24 českých měst, kde jsou mariánské sloupy. Kdyby se to podařilo, tak bychom už měli veškerý kámen, který potřebujeme. Letos na jaře jsem se mohl, také díky Boromejkám, setkat s panem primátorem Svobodou a zeptal jsem se ho, jestli můžu na Staroměstském náměstí postavit Mariánský sloup a on mi řekl, že jo. Pak jsme ještě na několika schůzkách dořešili technické detaily a dohodli se, že příští rok 15. srpna bychom mohli začít stavět a 3. listopadu by mělo být hotovo. Ale na tom nemáme moc velkou zásluhu, to je takovej zázrak.

za odpovědi poděkoval E.T.

KÝM BYLA PRO MNE ...

...MATKA VOJTĚCHA?

Mé první setkání s Matkou Vojtěchou se uskutečnilo v červenci v roce 1970, celkem náhodně. Matka přijela do mé rodné obce Boršice u Blatnice navštívit P. Remigia Janču, který zde působil. Bylo vzácné vidět v naší malé vesnici řeholní sestry, a tak mě jejich přítomnost velmi upoutala. Dá se říct, že jsem je viděla poprvé zblízka. Jejich návštěva u nás na faře se opakovala. Otec Janča několika děvčatům tlumočil přání sester na výpomoc v domě, kde najednou onemocněly sestry. Nechala jsem se oslovit. Odjela jsem s děvčaty na prázdninovou brigádu u postižených dětí ve Šternberku u Olomouce. Tam jsem ještě více sestry poznala, jejich život a práci a posléze i své povolání ke stejnému způsobu života – ke skrytému apoštolátu milosrdenstvím.

Při dalším setkání u nás ve farnosti jsem oslovila Matku Vojtěchu a svěřila jí svoji touhu stát se sestrou boromejkou. Tehdy jsem navštěvovala gymnázium, bylo mi 16, byla doba normalizace a já si myslela, že musím počkat, až to půjde, až to bude možné. Ale ono to šlo i tajně. Více dívek toužilo po zasvěceném životě. Matka Vojtěcha porozuměla této výzvě mladých.

Poslala starší zkušené sestry v civilním oblečení do nově pořízených rodinných domků, bytů, jen aby nám, které jsme chtěly žít stejným způsobem života, umožnila žít sice ve skrytosti před veřejností, ale naplno řeholní život v malých komunitách, ve kterých nechyběla ani svátostná přítomnost Pána Ježíše. Až po čase jsem si uvědomila, že mnoho riskovala, když nám umožnila vstoupit do společenství v této době.

Spolu s P. Janem Evangelistou Urbanem, františkánem, zakladatelem sester Apoštolátu, a P. Janem Evangelistou Víchou, kapucínem, připravili výborný formační materiál pro řeholní dorost. Sama Matka nás při pravidelných setkáních zkoušela a známkovala a povzbuzovala k dalšímu studiu. Po osobním setkání s ní, což bylo pro mě pokaždé svátkem, jsem si odnášela zkušenost s její moudrostí a láskou. Byla duchovní matkou, které leží na srdci zdravý růst a rozvoj mladé sestry. Zakoušela jsem to, že mi vidí až do srdce. Byla na nás

mladé a tajné sestry také velmi náročná. Kladla nám pravidla pro naše oblékání a veřejné vystupování, abychom i v civilním oblečení prožívaly to, že patříme Pánu, skromné a nenáročné, ale vždy elegantně oblečené. Přitom obezřetné ve společnosti, která nesměla odkrýt naše tajemství. Dá se říct, že jsem ji poznala jako Matku, generální představenou. Takto jsem s ní byla v kontaktu po 18 roků její služby.

- Od té doby, kdy jsem mohla v Římě spolupracovat s Mons. Josefem Laštovicou na přípravě římské části jejího beatifikačního procesu, v letech 2004 – 2009 a zvláště nyní, jsem začala poznávat, že ještě dříve než stanula před námi jako naše představená, žila velmi intenzivní život s Bohem. Od dětství nechybělo její rozhodnutí pro svatost, kterému zůstala i v nejtěžších obdobích života věrná. Pochopila jsem, že věrnost milosti povolání ji učinila plodnou v každém období života a v úkolu, který jí byl právě Boží prozřetelností svěřen.

- I když úkol byl náročný, jako např. tehdy, když v 50.tých létech v Prachaticích v poslušnosti ukrývala před tajnou policií mladého františkána P. Remigia Janču. Za tuto protistátní činnost si oba vysloužili odsouzení a uvěznění na dlouhá léta jako političtí vězni. Svojí věrností a rozhodnutím pro svatost mě povzbuzuje nejvíce.

- Setkávám se s ní nyní především studiem jejího života a materiálů, které nám zanechala, dopisů, které napsala a které nám poskytli její přátelé a příbuzní po její smrti. Radost, kterou mi toto přináší, mě přesvědčuje o tom, že v jejím životě nechyběla skvělá spolupráce s působením Ducha svatého, tedy svatost života.

SM. Remigie Češíková,
postulátorka procesu Matky Vojtěchy

KRÁL JE NAHÝ

Modernímu umění nerozumím. Tuhle jsem se jednou zas strašlivě rozčílil, když jsem se ve zprávách dočetl, že malba Marka Rothka s názvem „Black Stripe Orange Gold and Black“ z roku 1957 se na aukci prodala za – a teď si nevymýšlím – 21,4 milionů dolarů. Dovolte mi, abych vám to dílo dokonale popsal: Na oranžovém podkladu je nahoře červený, velký a dole žlutý, menší flek a mezi nimi je černý proužek. Víc toho není. Za ty prachy – no neberte to.

Umělec je ten, kdo dokáže dostatečně velký počet dostatečně významných lidí přesvědčit, že to, co vytvořil, je umění. Aspoň mám ten pocit.

Kdyby ten obrázek popsaný výše namaloval můj roční synovec, budu si myslet, že je geniální. Když by to namaloval ve dvou letech, řeknu, že je šikovný a že se mi to líbí. A nechal bych si to zarámovat... Když by to namaloval můj třicetiletý brácha, řekl bych mu, že je praštěný a že to nikdo nekoupí. Když bych to namaloval já... Tedy AŽ budu něco takového malovat já, budu v domově pro přestárlé kněze a krásná mladá řeholnice mi upřímně řekne, že jsem šikovný. Rothko je machr. Poměr cena/výkon nemá konkurenci.

Postěžoval jsem si jednomu svému příteli, velkému mystikovi a znalci umění. Při jménu „Rothko“ mu zazářila očka a pak následoval vodopád podivuhodných slovních spojení:

«Jenom proto, že něčemu v danou chvíli nerozumíme, neznamená, že je to nesmyslem, prázdnou formou, že daný tvůrce „neumí mluvit“. Onen tvůrce či „partner v dialogu“ však pouze mluví jinou řečí, kterou zatím neznáme.»

Už už jsem se nadechoval ke komentáři, když on plynule navázal:

«Abstraktní umění (nejen výtvarné, ale i např. hudební), je-li autentické, má totiž velkou hloubku. I u nevěřících je vyjádřením jakéhosi tušení Tajemství, které překračuje veškeré formy, podoby, tvary, jednotliviny atd. Je zaslechnutím onoho „Nic“ sv. Jana od Kříže, „Nepojmenovatelného“ Dionýsia Areopagity, Tajemství ukrytého v Oblaku nevědění sv. Řehoře z Nyssy, Slova Otce, která naše řeč nedokáže nikdy vyslovit. Je zaslechnutím a skromným vyjádřením vý-

zvy k výstupu k Nadjsoucímu, který vše přesahuje a kterého vrcholné a pravdivé umění může pouze naznačit, či spíše „nevyjádřit“ (viz negativní teologii v křesťanství!) v nejasných konturách.»

Stál jsem tam s otevřenou pusou a díval se na něj jako na Oblak nevědění. „Ty...,“ začal jsem opatrně, „já fakt nevím. To, co říkáš, dává smysl, ale sám bych na to nikdy nepřišel. Ty tři fleky na barevném podkladu mi samy o sobě nic neříkají. Když vidím padající list nebo strukturu kůry stromu, zůstanu stát bez dechu s tušením nějakého přesahu. Podobně to mám se Sixtinskou kaplí nebo s Caravaggiem. Takové umění je právě díky své formě médiem komunikace. Od formy, krásy, se pak ale můžu dostat ke kontemplaci.

Abstraktní umění ale jakoby skočí oběma nohama rovnou do kontemplace. Tedy - možná má tu ambici, ale jestli je něco takového možné, to nevím. Já jsem „teolog těla“, tak s tím mám problém. Potřebuju vidět formu, tvar, tělo, abych mohl zahlédnout Neviditelné. V barevných flecích vidím - barevné fleky.

Je pro mě těžké věřit, že v tom někdo vidí něco „víc“. Mám trochu podezření, jestli to není jen společenská hra. Něco jako „fascinace neobvyklým“. Jako když se zástupy sbíhají kolem neoblečeného panovníka. Až nějaké dítě konečně vykřikne: „Ale král je nahý!“ ze všech stran se ozve: „Ale to je přece na tom to zajímavé!“

Fakt nevím. Abstraktní umění může být autentickým „výrazem“ niterného kontaktu s Neviditelným. To nepopírám. Ale tento výraz, protože je beztvarý, nemůže z definice sloužit jako médium komunikace. Jak můžu nesdělitelný kontakt s Neviditelným sdělit beztvarým výrazem?

Asi jsem příliš upjatý, ale moje definice umění zahrnuje dvě věci: zaprvé musíš něco „umět“, tj. předvést excelentní výkon; zadruhé to musíš vyjádřit formou, která umožňuje komunikaci mezi tebou a příjemcem.

Jistě mi můžeš namítnout, že Mozart dokáže excelentně zahrát i jediný tón. Nepochybně ano. Ale obvykle od něj čekáme trošku víc...

Jestli to není s abstraktním uměním tak, že Mozart zahraje jeden tón a Goethe o tom napíše třicet stránek fascinujícího textu. A lidi pak budou chodit na „jednotónové koncerty“ - ne proto, že by tam slyšeli něco nového, ale že na koncert se nedostane jen tak někdo, umělec dorazil až z druhého konce světa, má na rukách šest prstů a prožil nešťastné dětství. A tak, když ten tón zazní, spustí to v lidech proud emocí, které prožívali při četbě Goetheho pojednání...“

Můj přítel mystik a velký umělec podotkl něco o „ozvuku touhy po Konkrétním, který jediný udílí tvary nezformované hmotě“, o „hmotě, jež usiluje formovat sebe samu a je pouhou pomíjivou mimésis“.

Odpověděl jsem mu, že jsem slyšel o poměrně dosti lidech, kteří uvěřili v Boha při pohledu na západ slunce nebo během návštěvy Sixtinské kaple. Ale jestli se někdo obrátil na Rothkově výstavě, to nevím.

Můj přítel se laskavě usmál, řekl, že to chápe – a já mu to věřil, – rozloučil se a odešel. Doma jsem se znova upřeně zadíval na Rothkovy tři barevné skvrny na pomerančovém pozadí. Chtěl jsem, aby byly něčím víc. Fakt jsem se snažil. Nefungovalo to. Pořád se na mne šklebily tři barevné fleky. Asi nemám duši mystika.

Karel Skočovský

Poznámka redakce:

Omlouváme se, že přinášíme dvě Rothkovy reprodukce v černobílém provedení, čímž se jejich interpretace ještě ztěžuje. Také se omlouváme, jestli jsme některý obrázek nedopatřením obrátili vzhůru nohama.

La parola ai giurati
(12 Rozhněvaných mužů)

Quarto potere
(Občan Kane)

SE MI LASCI TI CANCELLO
(Věčný svit neposkvrněné mysli)

La promessa dell'assassino
(Východní přísliby)

Pagina 17

4: impariamo italiano con i film

Dnešní lekce italštiny bude spočívat v překladu frází. Připravili jsme pro vás několik názvů filmů a způsob, jakým jej italští distributoři přeložili. Věříme, že se v dovednostech překladu leccos přiučíte.

Prima ti sposo, poi ti rovino
(Nesnesitelná krutost)

Mamma, ho perso l'aereo
(Sám doma)

La donna che visse due volte
(Závrať / Vertigo)

LE ALI DELLA LIBERTÀ
(Vykoupení z věznice Shawshank)

QUASI AMICI
(Nedotknutelní)

I colori della passione
(Mlýn a kříž)

Z KÁZÁNÍ NA

SVATÉHO KARLA BOROMEJSKÉHO

Svatý Karel především hrdinně miloval Boha a bratry. Touto láskou byl zcela pohlcen. To se jasně ukazuje na jeho kázání, z něhož připomenu několik myšlenek. Jeho horlivost má původ v opravdovém povolání církve, která jak říkal, je „nevěstou Kristovou a nemá větší touhy než porodit Kristu mnoho dětí.“ Ježíš říká církvi: „Nejenže jsem tě stvořil, ale nechal jsem tě vyjít z mého boku na kříži a svou krví jsem se s tebou zasnoubil, abys mi dala děti.“

Ve svých pokynech pro kněze často svatý Karel opakoval, že touhou církve je pastorační činnost kněží a především „péče o duše“. Tato péče musí pomáhat lidem poznávat Boha, milovat ho a naplňovat svým životem Evangelium a Boží Zákon. Říká se, že všichni chodili naslouchat svatému Karlovi a neomrzela je jeho často velmi dlouhá kázání, dokonce ani když občas mluvil tak rychle, že mu nebylo možno rozumět. Zdálo se, že se při kázáních dostává do extáze, celý se třásl, vyčerpaný nemocí nebo tvrdými skutky pokání. On ale říkal, že tak mluví „kvůli lásce“.

V Roce víry je vzor svatého Karla mimořádně důležitý pro nás všechny, kněze, seminaristy, řeholní sestry i laiky, abychom skutečně žili z víry, jak si přeje Svatý otec: pokud je slabá víra, slabou se stává i naše horlivost ve službě druhým i pro naše posvěcování. Pavel VI., když byl ještě arcibiskupem milánským a nástupcem svatého Karla, zdůrazňoval vztah mezi reformou církve, jak ji svatý Karel zamýšlel a vírou prožívanou „v její plné vitalitě“. Roku 1958 použil těchto silných slov: „Chceme opravdové křesťany, pevné křesťany, přesvědčené křesťany (…) ne křesťany povrchní, průměrné, kompromisní, křesťany lhostejné k onomu požadavku, jež je vlastní křesťanství, které potřebuje mít učedníky, apoštoly, následovníky i mučedníky.“

Giovanni card. Coppa
přeložil E.T.

TEST ITALIANIZACE ZRUŠEN

Možná jste to také zažili. Do školy jste vyrazili s drobným zpožděním a jako na potvoru na semaforu blikla červená, zrovna když jste se k němu blížili. Všechna dvě auta již radostně odkvačila přes křižovatku a žádné další se neblíží. Celý svět se smrskne na pouhé čtyři objekty: 1) vás, 2) červenou barvu na semaforu, co bude svítit ještě alespoň jeden a půl minuty, 3) párek policistů lelkujících na druhé straně přechodu a 4) rozhodnutí. Čech ve vás protestuje, co může, ale za pár minut zvoní na začátek hodiny a profesor práva umí tak dobře švihat pohledem … Poslední rychlé rozhlédnutí se a už kráčíte na červenou. Míjíte párek carabinierů a snažíte se tvářit co nejklidněji.

Gratuluji, vaše italianizace opět o něco pokročila.

Každé ráno se člověk dostane na křižovatku Via Magna Grecia s Via Gallia a rozhoduje se, jak dál. Chce to dar rozlišování. Cestou přes baziliku člověk potká třikrát Krista. Poprvé poklekne, když míjí boční kapli, kde se jako pokrm dává unaveným poutníkům tímto světem, podruhé poklekne před svatostánkem, kde je udílena ranní audience. Potřetí už se nepokleká, protože to vzal Kristus formu *donny povery*, co věčně vysedává před baptisteriem a na pozdrav odpoví připravenou řečí s vyčítavým tónem.

Pokud se ale vydáme po Via Gallia a podél zdi, čeká nás řádná zkouška italianizace. Těsně před univerzitou je třeba navzdory dvěma značkám zakazujícím vstup pro pěší projít po rušné silnici podél zdi. Zde je možné dosáhnout trojího stupně poitalštění , 1) vůbec jít, 2) neplížit se ustrašeně podél zdi, 3) hlasitě nadávat každému autu, co na člověka troubí a třeba mu i uštědří štulec bočním zrcátkem.

Takto spokojeně jsme si žili až donedávna. V říjnu nám totiž tuto ranní kratochvíli v podobě setkání na dotek s rychle jedoucími osobními auty překazili tím, že postavili podél zdi chodník.

Jak si příští generace bohoslovců budou ověřovat, jak daleko v poitalšťování už dospěly? A co bude seminaristy držet vzhůru během prvních dvou hodin, když ne ta každodenní dávka adrenalinu, co mohli zdarma dostat téměř přímo před univerzitním prahem? *Tomáš Enderle*

ANKETA BRÁZDY: SEMINARISTOU V ŘÍMĚ

Pro povzbuzení Nepomucenského bohoslovectva současného i příštího se redakce Brázdy jednomyslně rozhodla optat se některých exalumnů naší koleje na to, co jim formace zde přinesla a čeho stojí za to využít.

Otázka: Co považujete za největší přínos Římské formace a studií, které jste zde absolvovali? A naopak, na co byste se po svých zkušenostech více zaměřili během svých bohosloveckých let, kdybyste měli tu příležitost?

P. Roman Czudek, t.č. doktorand

V čem bych viděl hlavní přínos seminárních let v Římě? Můj pohled patří k těm umírněným, tedy ani bych nepřeceňoval a stejně tak nepodceňoval tuto „alternativní" cestu přípravy ke kněžství vzhledem k té „standardní", jak ji alespoň částečně známe z Olomouce nebo z Prahy. Každá dobře pojatá alternativa je obohacením: konkrétně ta naše římská není jen v jazykových znalostech a studiu, protože to vše do určité míry je možné získat i někde jinde, ale jde o takovou důležitou „impregnaci" duchem místa. Bývalý rektor Lateránské univerzity – biskup Angelo Scola – nás kdysi povzbuzoval k tomu, abychom se snažili především „imparare Roma". Nejde tedy jen o nastudování všeho, co se dá nastudovat, poznání všech duchovních směrů, které jsou právě v kurzu, nebo o získání průvodcovských dovedností po zdejších pamětihodnostech. Stejně tak jako umělcem se nestane někdo, kdo se naučí zpaměti nějakou básničku, zúčastní se různých kulturních akcí a koupí pár drahých obrazů. Naučit se Římu je spíše o získávání inspirací, rozšiřování obzorů a v neposlední řadě i o hledání různých „alternativních" cest. Pak už záleží na každém zvlášť, jak toto umění přenese do svého poslání.

Nějaký hotový recept, na co se zaměřit v přípravě na kněžství více nebo méně, podle mého neexistuje. Slyšel jsem jednu lidovější definici z oblasti eschatologie, že totiž „v nebi bude jedno velké divení"! Obdobně to platí i pro přípravu na kněžství a pak pro samotný kněžský život: vždy ještě něco překvapí. Důležité je proto vždy využít v nejlepší míře to, co právě je, nikoliv naříkat nad tím, jaké by to bylo, kdyby…

P. Petr Šabaka, t.č. vojenský kaplan

V Nepomucenu a na Lateránské univerzitě jsem strávil tři roky 2001 – 2004. Dostudoval jsem zde základní kurz teologie a získal tak za jménem titul S.T.B. Byly to pro mne doposud jedny z nejkrásnějších roků v životě. Myslím si, že jsem jako všichni hodně studoval, veškeré finance investoval do knih, které mi dodnes pomáhají, získal jsem určitý vhled do „kuchyně církve“, kterou je Řím, a odvahu k aggiornamentu. V těch třech letech zarostl do mého srdce veliký kněžský vzor p. Karel Vrána. Jsem velice vděčný za důvěru, která mi byla dána symbolicky s klíči od koleje. Tento dospělý postoj představených bych přál i bohoslovcům v Čechách.

A pokud bych se znovu mohl zaměřit na život v Nepomucenu? Ještě víc bych studoval a ještě víc bych poznával Řím s jeho kořeny křesťanství.

P. Jiří Jeniš , t.č. farní vikář

Za největší přínos považuju studium na papežské univerzitě, která mi pomohla odhalit univerzálnost Církve. Nemám dostatek zkušeností, abych hodnotil kvalitu pedagogů a jejich nabídky studijního materiálu, ale chci poukázat na formaci studentů mezi sebou. Ve třídě nás bylo 69 studentů z 25-ti zemí a 5-ti světadílů. S mnohými jsme si vyměnili naše specifické životní zkušenosti a navázali hluboké přátelství, které trvá i po návratu do našich zemí. V kombinaci s jazykovými možnostmi a zdrojem teologických informací jsme se dostali úplně jinam, než kdybychom po celou dobu formace zůstali v naší zemi.

Kdybych dostal druhou šanci, zaměřil bych se hlouběji na mezikulturní integraci a snažil bych se lépe využít možnost studia.

JAK JSEM NEPOLÍBIL...

...ŽELVU

Jedno nedělní odpoledne jsem stál na zahradě se suchozemskou želvou v ruce a můj anděl tam byl se mnou. Uvelebil se jen pár kroků ode mne ve stínu pinie. Seděl opřený o kmen, křídla z dlouhých per zabořená do jehličí. V puse žmoulal stéblo trávy, koukal do nebe a předstíral, že mne nevidí.

Prostě se tam zničehonic objevil. Lekl jsem se. Zkusil jsem zavřít oči, napočítat do deseti a pomodlit se za obrácení Číny, ale on nezmizel. Jen přendal stéblo z koutku do koutku a znuděně vzdychl.

Ve spáncích jsem ucítil tep srdce. Znova jsem zavřel oči. Třeba jsem jen trochu unavený... nebo mi z pobytu tady začíná hrabat. Hučelo mi v hlavě. Ale přes řasy jsem pootevřenými víčky viděl, že ten divný týpek s kudrnatými světlými vlasy po ramena, o kterém jsem věděl, že to je můj anděl, tam sedí dál.

„Jestli jsem opravdový?" řekl najednou jasným hlasem bez stopy cizího přízvuku. „To si piš, že jsem." Hrklo ve mně. Měl jsem nepříjemný pocit, že...

„...ten chlápek čte moje myšlenky," pronesl pobaveně anděl a poprvé se na mě podíval. „Ano," řekli jsme oba současně, já i moje ozvěna.

„Vím naprosto přesně, co chceš udělat," chladně řekl anděl a při slovu „přesně" bodl ukazováčkem do vzduchu.

„Já... já," zajíkl jsem se a marně hledal to správné slovo hodící se pro situaci, kdy debatujete s andělem.

„Já to prostě udělám. Už to nevydržím. Celibát mi už leze na mozek."

Rozhodil jsem rukama, až mi želva málem vypadla. „Ty nevíš, co to je. Copak by to nešlo bez těch strašných věciček v krevním oběhu, kterým se říká hormony?"

Andělovi se na tváři rozlil úsměv, jaký u Ježíše přiváděl farizeje všech věků k šílenství, protože vytušili, že se blíží debakl.

„Nešlo," zazubil se Boží posel.

„Udělám to," procedil jsem přes pevně sevřené rty. Stál jsem tam plný vzdoru, odhodlaný postavit se samému nebi.

„Co když je to kluk," řekl anděl, „u tohohle druhu se to strašně špatně poznává."

„Ne," trval jsem na svém. „Já vím..."

Anděl zvedl obočí.

„…vím to. Prostě to vím.“

„Aha,“ zpražil mne můj laskavý průvodce.

„Polož to.“ Díval se na mě upřeně a ani na zlomek vteřiny neuhnul pohledem.

„Co?“ vypadlo ze mě.

„Polož tu želvu,“ řekl a stéblem, které si vytáhl z pusy, ukázal na tvorečka zmítajícího se v mé ruce.

Želva, kterou jsem držel téměř u obličeje, se na mně dívala svým tmavým kulatým okem, ve kterém se odrážel kus okolní zahrady. Zdálo se mi, že jsem v něm na okamžik zachytil vyčítavý podtón. Želví duši rozumím málo. Ale tehdy jsem pochopil.

Ty oči, ty oči… Možná by se z želvy opravdu stala princezna s dokonalým tělem a dlouhými řasami, ale ty oči… ty káravé, posmutnělé oči, bych doma určitě mít nechtěl.

V mé hrudi se cosi zlomilo. Zabolelo to, ale jen na chvíli, a pak to bylo pryč.

Opatrně jsem želvičku položil do trávy.

„Nechť jsou všechny živé bytosti šťastné,“ zašeptal jsem. Otočil jsem se a se svěšenými rameny jsem odcházel pryč. Anděl vyskočil, složil křídla, jako se zavírají noty, a vydal se za mnou. Pár vteřin bylo ticho. A pak jsem na rameni ucítil jeho ruku.

„Nezajdeme na jedno?“ pronesl konejšivě, téměř otcovsky.

„Ty…“ zvedl jsem s nedokončenou otázkou překvapeně hlavu.

„Nepiju. Ale dej si i za mě.“

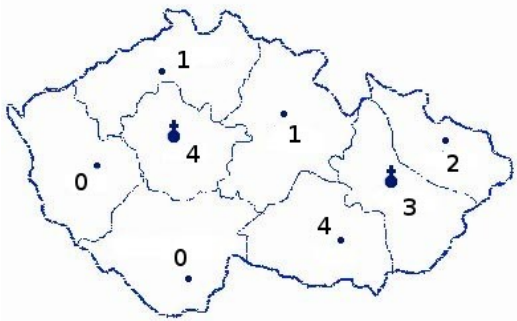
A pak jsem se probudil. Posadil jsem se na posteli a protíral si oči. Vedle mě na nočním stolku stály dva orosené lahváče a vedle nich fotka suchozemské želvičky. Sáhl jsem na kliku. Bylo zamčeno a v zámku byl klíč. Zevnitř.

Neznámý nepomucenský alumnus

Posádka Nepomucena 2012/13
(reprezentanti českých a moravských diecézi)

	jméno	*(arci)diecéze*	*studijní obor, ročník*
1.	**P. Marek Miškovský**	***Praha***	Kanonické právo (lic.)
2.	**P. Vít Uher**		Fundament. teol. (dokt.)
3.	**P. Radek Tichý**		Liturgika (dokt.)
4.	Petr Havlík		Teologie, 2. ročník
5.	**P. Tomáš Koumal**	***Brno***	Katechetika (lic.)
6.	**P. Pavel Svoboda**		Křesť. antropologie (dokt.),
7.	Martin Hönig		Teologie, 3. ročník
8.	Marek Husák		Teologie, 1. ročník
9.	**P. Josef Mikulášek**	***Olomouc***	Fundament. teol. (lic.)
10.	Jiří Luňák		Teologie, 1. ročník
11.	Karel Skočovský		Teologie, 3. ročník
12.	**P. Roman Czudek**	***Ostrava-Opava***	Dogmatická teologie (dokt.)
13.	**P. Lukáš Engelmann**		Psychologie (lic.)
14.	**P. Radek Vašinek**	***Litoměřice***	Kanonické právo (lic.)
15.	Tomáš Enderle	***Hradec Králové***	Teologie, 2. ročník
16.	**P. Josef Kučera, O.Praem**	–	Biblikum

GRATULACE

Všem Nepomucenským jubilantům kvartálu minulého i příštího přejeme zdraví, sílu a požehnání Boží k jejich službě.

Narozeniny

50 let

Mons. Gavenda Marián 7.3.1963

55 let

Mikeš Pavel 7.2.1958

65 let

Steiner Václav 20.11.1947

Mons. Janoušek Karel 27.10.1947

75 let

Mons. Šupa Josef 14.11.1937

Svěcení

25 let

Benedik Pavol 24.1.1988

Veselý Gejza 14.9.1987

40 let

Holas Jan 24.2.1973

45 let

Kadlec Juraj 23.12.1967

65 let

Mons. Kolář Bohumil 21.2.1948

Výročí našich biskupů

Narozeniny

Mons. František Václav Lobkowicz Opraem 5. 1. 1948

Mons. Ladislav Hučko 16.2.1948

Výročí biskupského svěcení

Mons. Josef Kajnek 12.12.1992

Mons. Ladislav Hučko 31. 5. 2003

Výročí kněžského svěcení

Mons. Petr Esterka 9.3.1963

Boží požehnání ke slavení svátků narození našeho Pána všem čtenářům Brázdy přejí alumni Nepomucena

Na poslední stránce, nerušena slovy, se nachází trapistická vánoční meditace

